

KURERKA

Konsystorza biskupiego Przemyskiego o. ł.

1877.

Nr. III.

Odnośnie do polecenia Naszego z listem Pastorskim z dnia 3. Lutego b. r. wydano, ogłaszamy dzisiaj WW. Duchowieństwu porządek i sposób nabożeństwa, które od 1. aż włącznie do 3. Czerwca z powodu 50letniej rocznicy biskupstwa Ojca S. Piusa PP. IX. odprawiać należy. Rozporządzamy tedy, ażeby 31. Maja wieczorem przed „Anioł Pański“ przez kwadrans dzwoniono we wszystkich kościołach w dzwony wszystkie.

1. 2. Czerwca ma się rano odprawić Msza św. śpiewana, po której kapłan wystawi w Monstrancy Najświętszy Sakrament, odmówi z ludem modlitwy przepisane za Ojca Ś. z dodaniem 5 Ojcze nasz, 5 Zdrowaś Marya i 1 Chwała Ojcu i Synowi i Duchowi Śmu, i udzieli benedykcya.

Wieczorem po przedzwonieniu we wszystkie dzwony, odprawi kapłan z ludem Litanią do Wszystkich świętych z wierszykami i modlitwami, a potem zrobi wystawienie Sanctissimi w puszcze i da błogosławieństwo.

3. Czerwca oprócz wieczornego nabożeństwa jak wyżej, ma być Suma śpiewana coram Sanctissimo, a potem processya z zakończeniem hymnem Te Deum laudamus. — Namiestnik Chrystusów pismem z dnia 27. Lutego r. b. nadać raczył odpust zupełny, na 3. Czerwca, którego wszyscy będą mogli dostąpić, którzy w dniu tak radośnym, w jakimkolwiek kościele lub kaplicy wysłuchają Mszy św., szczerze skruszeni, wyśpiewawszy się i przyjąwszy komunię św., pobożnie się modlić będą o grzechów odpuszczenie, wiary katolickiej rozszerzenie i Rzymskiego Kościoła pokój i tryumf.

W skutek tego WW. Rządcy kościołów ogłoszą wiernym tę łaskę wielką i zachęca do korzystania z niej podczas dni samą uroczystość poprzedzających. Radzimy uprzejmie niesienie sobie wzajemnej pomocy w słuchaniu spowiedzi, i zgromadzenie ludu z kilku parafii na 3. Czerwca w obszerniejszych i znakomitszych świątyniach na Sumę lub na

wieczorne nabożeństwo, ażeby tem uroczyściej się odprawiło i tem głębsze wrażenie pozostawiło w sercach wiernych. — Tegoż dnia ma być odpowiednie kazanie, w którym Kaznodzieja zwróci uwagę wiernych na one długie i przechwalebne pasmo lat, które Ojciec Ś. Pius PP. IX. przeżył, staczając olbrzymie walki z wrogami Boga, Kościoła i całej ludzkości. Dla przypomnienia WW. Duchowieństwu, podajemy daty tego życia w dziejach świata jedyne.

Ojciec Ś. urodził się 13. Maja 1792. Dla choroby, która Go trapiła doznając niewyciężonej trudności w przyjęciu do służby Papieżkiej, a potem do stanu duchownego, odprawił pielgrzymkę do Loreto, i tamże za błogosławieństwem kapłańskim w domku Matki Boskiej zdrowie zupełne odzyskał. Wskutek tego otrzymał święcenia kapłańskie, i z kanonikatem dozór nad zakładem biednych chłopców. W r. 1823. został Audytorem Nuncyusza Apostolskiego Kardynała Muzi, z którym wyjechał do Chili. Powróciwszy z tamtych stron do Rzymu, otrzymał zawiadowstwo nad kilkoma szpitalami i zakładami dobroczynnemi. Mając lat 35 a więc w r. 1827. mimo błagalnego wypraszenia się, został powołany przez Leona PP. XII. na Arcy-Biskupią stolicę w Spoleto, zkąd w 5 lat przeniesiony został na taką stolicę do Imoli. W r. 1840. otrzymał godność Kardynała, a 16. Czerwca 1846. obrany Papieżem. Pomimo wydanej amnestyi dla wszystkich przestępców politycznych, pomimo ojcowskich urzędzeń i dobrodziejstw, któremi rozpoczął panowanie swoje, rewolucya cisnąca Go, aby na jej czele stanął do wojny przeciwko Austrii, zmusiła Go do opuszczenia Rzymu, który doznał strasznych klęsk i jęczał pod despotyzmem rewolucjonistów. Po powrocie do miasta świętego i państwa swego, wkrótce wprowadził zrujnowane finanse w porządek wzorowy i wnet jął się leczyć rany, które ówczesne rewolucye zadały społeczeństwu chrześcijańskiemu. Najprzód więc zwrócił oczy świata katolickiego na Tę, przez którą przyszło Zbawienie, na Orędowniczkę i Pośredniczkę naszą. Ogłosił tedy w gronie kilkuset Biskupów dnia 8. Grudnia 1854. dekret wiary o Niepokalanem Najśw. Maryi Panny Poczęciu. W uroczystość świąt Zielonych roku 1862. z wielkim tryumfem obchodził w gronie wielkiej liczby Biskupów kanonizacyą 26 Męczenników Japońskich. 8. Grudnia 1864. ogłosił zbiór błędów 80, panujących w dziedzinie wiary, moralności i polityki. W r. 1867. dnia 29. Czerwca obchodził z niezwykłą solennością 18wiekową rocznicę męczeństwa ŚŚ. Piotra i Pawła, a oraz kanonizacyą 19. Męczenników Gorkomskich, Ś. Jozafata Arcy-Bpa Męczennika i innych. W r. 1869. dnia 8. Grudnia otworzył jeden z najwspanialszych w dziejach Kościoła Sobór św. powszechny, Sobór Watykański, w którym 700 Biskupów udział wzięło. Tegoż samego roku dnia 11. Kwietnia obchodził 50letnią rocznicę kapłaństwa swego. — 16. Czerwca 1871. przypadało Mu obchodzić 25 rocznicę Papieżstwa swego. Takiej rocznicy po Ś. Piotrze żaden z 257 Następców Jego na stolicy świętej nie dożył. Teraz znowu 3. Czerwca następuje rocznica 50letnia biskupich święceń JEgo Świątobliwości. — Niemożemy WW. Bracia nie odświeżyć w pamięci Waszej dowodów miłości i politowania, które Ojciec Ś. Pius PP. IX. tylokrotnie okazał nad narodem naszym. Dotknijemy tylko, że dla wzmocnienia Unii św. wyniósł do Kardynalskiej godności Metropolitę Lwowskiego, ś. p. Michała Lewickiego, że założył w Rzymie kolegium Polskie dla kształcenia duchownej młodzieży

z sławnem słowem na zarzuty, iż Polacy nie mają dla tego kolegium opiekuna: „Ja sam będę ich opiekunem.“ W r. 1863. podczas strasznej walki exterminacyjnej w królestwie Polskiem na Litwie, Żmudzi i Rusi, ogłosił modły powszechne, i nader rzadką processyą z obrazem cudownym Acheropyta w Rzymie odbyć polecił. Po zniesieniu Kamienieckiej dyecezyi Ojciec Ś. w kaplicy Propagandy pełen świętego oburzenia zawołał: „Któż to jest ów Monarcha, który śmie kasować dyecezye i Biskupów moich?“ W roku 1867. kanonizował Patrona kościoła Polskiego i Uni św. protektora Arcy Bpa i Męczennika Ś. Jozafata. W r. 1866. ogłosić kazał ważne dokumenta z archiwum Sekretaryatu stanu, dowodzące nieustannej pieczołowitości JEgo Świątobliwości nad sprawami Kościoła w Polsce i na Rusi. Nareszcie Prymasa kościoła polskiego ks. Mieczysława Ledóchowskiego uznał na Soborze Watykańskim, a wkrótce włożył purpurę kardynalską na najczcigodniejsze barki tego szermierza wolności Kościoła.

Wiele pokoleń przejdzie, które takiego Namiestnika Chrystusowego, i dnia tak wielkiego oglądać nie będą. O! jakżeśmy gorąco dziękować powinni Bogu za tę łaskę, której nam wieki zazdrościć mogą! Dziękujmy Panu ofiarując codziennie sercem czystem ofiarę przenaświętszą, i łącząc z nią wszelkie prace, trudy i dolegliwości, których w naszych obowiązkach doświadczamy i doświadczać będziemy.

W Przemysłu 10. Kwietnia 1877.

Ks. Jakób Bobrowski c. k. Kapelan wojskowy w Peszcie, potrzebuje metryki ślubu dziada swego Jędrzeja Bobrowskiego z Rozalią urodzoną Wrona, który się odbyć mógł między rokiem 1770. i 1810. Ponieważ nie wie, w której parafii ten ślub małżeński zawarty został, przeto wniósł pod dniem 3. Kwietnia prośbę do Konsystorza Naszego, abyśmy wezwali WW. Rządzców kościołów Dyecezyi Naszej, do poszukiwania za metryką rzeczonego ślubu, za którego znalezienie obiecuje dać stósowne wynagrodzenie. —

Przychylając się niniejszem do tej prośby, wzywamy uprzejmie WW. Rządzców kościołów, aby przeglądęli księgi zaślubionych w latach od 1770. do 1810. O bezskuteczne poszukiwaniu za ową metryką, nie żądamy relacji. Gdyby zaś który z WW. Księży w księgach parafii swojej akt wspomniany odszukał, doniesie o tem Konsystorzowi Naszemu, abyśmy o tem ks. Jakóba Bobrowskiego uwiadomić mogli i oraz zavezwać go do przysłania obok wynagrodzenia obiecanego, potrzebnej kwoty na stempel do wystawić się mającej metryki.

W Przemysłu 5. Kwietnia 1877.

Jussu Sanctissimi Domini Nostri Pii Papæ IX. edidit Sacra Congregatio Concilii die 20. Januarii a. c. **Decretum** sequentis tenoris:

Quod a priscis Ecclesiæ temporibus semper fuit in more, ut christifidelibus certa proponeretur ac determinata formula, qua fidem profiterentur, atque invalescentes cujusque ætatis hæreses solemniter detestarentur, idipsum, sacrosancta Tridentina Synodus

L. 901.

Wzywa się WW. Rządzców kościołów do poszukiwania w metrykach copulatorum za aktem ślubu Jędrzeja Bobrowskiego z Rozalią Wrona.

L. 782.

Professio orthodoxæ fidei juxta formam a Summis Pontificibus Pio IV. et Pio IX. præscriptam.

feliciter absoluta, sapienter praestitit Summus Pontifex Pius IV. qui Tridentinorum Patrum decreta incunctanter exequi properans, edita Idibus Novembris 1564. Constitutione *Injunctum Nobis*, formam concinnavit professionis fidei recitandam ab iis, qui cathedra- libus Ecclesiis praeficiendi forent, quive illarum dignitates, canonicatus, aliaque beneficia ecclesiastica quaecumque curam animarum habentia essent consecuturi, et ab omnibus aliis, ad quos ex decretis ipsius Concilii spectat: nec non ab iis, quos de monasteriis, conventibus, domibus, et aliis quibuscumque locis regularium quorumcumque ordinum, etiam militarium, quocumque nomine vel titulo provideri contingeret. Quod et alia Constitutione edita eodem die et anno incipien. *In sacrosancta* salubriter praeterea extendit ad omnes doctores, magistros, regentes, vel alios cujuscumque artis et facultatis profes- sores, sive clericos, sive laicos, vel cujusvis ordinis regularis, quibuslibet in locis publice vel privatim quoquomodo profitentes, seu lectiones aliquas habentes vel exercentes, ac tandem ad ipsos huiusmodi gradibus decorandos.

Jam vero, cum postmodum coadunatum fuerit sacrosanctum Concilium Vaticanum, et ante ejus suspensionem per Literas Apostolicas *Postquam Dei munere* diei 20. Octo- bris 1870. indictam, binae ab eodem solemniter promulgatae sint dogmaticae Constitutio- nes, prima scilicet de Fide Catholica, quae incipit *Dei Filius*, et altera de Ecclesia Christi, quae incipit *Pastor aeternus*, non solum opportunum, sed etiam necessarium diju- dicatum est, ut in fidei professione dogmaticis quoque praememorati Vaticani Concilii definitionibus, prout corde, ita et ore publica solemnisque fieri deberet adhaesio. Qua- propter SSmus D. N. Pius Papa IX. exquisito ea desuper re voto specialis Congregationis Emorum S. R. E. Patrum Cardinalium, statuit, praecepit, atque mandavit, ceu per prae- sens decretum praecepit ac mandat, ut in praecitata Piana formula professionis fidei, post verba „*praecipue a sacrosancta Tridentina Synodo*“ dicatur „*et ab oecumenico Concilio Va- ticano tradita, definita ac declarata, praesertim de Romani Pontificis Primatu et infallibili magisterio,*“ utque in posterum fidei professio ab omnibus, qui eam emittere tenentur, sic et non aliter emittatur, sub comminationibus ac poenis a Concilio Tridentino et a supradictis Constitutionibus S. M. Pii IV. statutis. Id igitur ubique, et ab omnibus, ad quos spectat, diligenter ac fideliter observetur, non obstantibus etc.

Datum Romae e Secretaria S. Congregationis Concilii die 20. Januarii 1877.

P. CARD. CATERINI, PRAEFECTUS.

J. Archiepiscopus Ancyranus, Secretarius.

***Professio orthodoxae Fidei juxta formam a Summis Pontificibus
Pio IV. et Pio IX. praescriptam.***

Ego N. firma fide credo et profiteor omnia et singula, quae continentur in Symbolo fidei, quo sancta Romana Ecclesia utitur, videlicet: credo in unum Deum Patrem omni- potentem, factorem caeli et terrae, visibilium omnium et invisibilium. Et in unum Domi- num Jesum Christum filium Dei Unigenitum. Et ex Patre natum ante omnia saecula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum, non factum, con- substantialem Patri: per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, et propter

nostram salutem descendit de cœlis. Et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, et homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis, sub Pontio Pilato passus et sepultus est. Et resurrexit tertia die, secundum Scripturas. Et ascendit in cœlum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria judicare vivos et mortuos, cujus regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum, Dominum et vivificantem: qui ex Patre Filioque procedit. Qui cum Patre et Filio simul adoratur, et conglorificatur, qui locutus est per prophetas. Et unam, sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum baptismum in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi sæculi. Amen.

Apostolicas et ecclesiasticas traditiones reliquasque ejusdem Ecclesiae observationes et constitutiones firmissime admitto et amplector. Item sacram Scripturam juxta eum sensum, quem tenuit et tenet sancta mater Ecclesia, cujus est judicare de vero sensu et interpretatione sacrarum Scripturarum, admitto, nec eam unquam, nisi juxta unanimum consensum Patrum accipiam et interpretabor.

Profiteor quoque septem esse vere et proprie Sacramenta novæ legis a Jesu Christo Domino Nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis, necessaria, scilicet: Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Poenitentiam, Extremam Unctionem, Ordinem et Matrimonium, illaque gratiam conferre; et ex his Baptismum, Confirmationem et Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque et adprobatos Ecclesiæ catholicæ ritus in supradictorum omnium Sacramentorum solemnibus administratione recipio et admitto. Omnia et singula, quæ de peccato originali et de justificatione in sacrosancta Tridentina Synodo definita et declarata fuerunt, amplector et recipio. Profiteor pariter in Missa offerri Deo verum proprium et propitiatorium Sacrificium pro vivis et defunctis, atque in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento esse vere, realiter et substantialiter corpus et sanguinem una cum anima et divinitate Domini nostri Jesu Christi, fierique conversionem totius substantiæ panis in corpus, et totius substantiæ vini in sanguinem, quam conversionem catholica Ecclesia transubstantiationem appellat. Fateor etiam sub altera tantum specie totum atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi. Constanter teneo Purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragiis juvari. Similiter et Sanctos una cum Christo regnantes venerandos atque invocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas. Firmiter assero imagines Christi ac Deiparæ semper Virginis, nec non aliorum Sanctorum habendas et retinendas esse, atque eis debitum honorem ac venerationem impertiendam. Indulgentiarum etiam potestatem a Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque usum Christiano populo maxime salutarem esse affirmo. Sanctam, catholicam et apostolicam Romanam Ecclesiam omnium ecclesiarum matrem et magistram agnosco, Romanoque Pontifici beati Petri Apostolorum Principis successori ac Jesu Christi Vicario veram obedientiam spondeo ac juro.

Caetera item omnia a sacris Canonibus et oecumenicis Conciliis, ac præcipue a sacrosancta Tridentina Synodo, et ab oecumenico Concilio Vaticano tradita, definita ac declarata, præsertim de Romani Pontificis Primatu et infallibili magisterio, indubitanter recipio atque profiteor; simulque contraria omnia, atque hæreses quascumque ab Eccle-

sia damnatas et rejectas et anathematizatas ego pariter damno, rejicio et anathematizo. Hanc veram catholicam fidem, extra quam nemo salvus esse potest, quam in præsentī sponte profiteor et veraciter teneo, eadem integram et immaculatam usque ad extremum vitæ spiritum, constantissime, Deo adjuvante, retinere et confiteri, atque a meis subditis seu illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri et doceri et prædicari, quantum in me erit, curaturum ego idem N. spondeo, voveo ac juro. Sic me Deus adjuvet, et hæc sancta Dei Evangelia.

Dum itaque pro muneris nostri officio suprafatum Decretum tenore præsentium publicamus, simul disponimus, ut quoties in posterum ad emittendam fidei professionem deveniendum erit, ab omnibus, qui eam emittere tenentur, non aliter quam juxta superscriptam formulam emittatur.

Premisliæ die 12. Aprilis 1877.

L. 993. Dyrekcyja galicyjskiego zakładu dla ciemnych we Lwowie, dbała o los wychowañców swoich, którzy po ukoñczeniu kursu naukowego zniewoleni sã do opuszczenia zakładu, do składek a u swojej rodziny nie mogã znaleźć pamieszczenia i opieki, ani teŝ utrzymać się własną pracã, pragnie urzãdzić przy istniejącym juŝ zakładzie wychowawczym osobny oddział przytułku przytułkowy na razie dla samych tylko dziewcząt i to w rozmiarach skromnych. Dla uŝyskania potrzebnych na to funduszów, odzywa się do ofiarności publicznej całego kraju i prosiła Nas o rozpowszechnienie swej odezwy między Wielebnem Duchowieństwem, po którego gorliwości spodziewa się czynnego i skutecznego poparcia. Pochwalając dobroczynny zamiar Dyrekcyi zakładu i polecając go usilnie Wbnemu Duchowieństwu mamy nadzieję, ŝe zechce przyjść w pomoc Dyrekcyi do urzeczywistnienia tak pożytecznego dzieła. Datki na ten cel naleŝy przesyłać do Konsystorza.

Przemyśl dnia 12. Kwietnia 1877.

L. 253. Sprawa załoŝenia nowych ksiãg gruntowych, którą teraz dotyczãce c. k. Władze po całym kraju się zajmujã, jak jest niezmiernie waŝną sama przez się, tak teŝ w szczególności względem za- dla kościołów, beneficjów, korporacyj duchownych i fundacyj bardzo wielkiej jest wagi doniosłości. Bo choć niektóre kościoły, beneficia i t. d. posiadajã nieruchomości, będcãce przedmiotem ksiãg tabuli krajowej, lub pewne sumy i prawa majã na takichŝe dobrach wsku- tek którego rãdzy kościo- łów przeło- ŝeni korpo- racyi du- chownych ma- ją sporzãdzać wykazy, prze- sylać się ma- jãce c. k. Pro- kuratoryi Skarbu. Wiele przeto zaleŝy na tem, aby wszystko to było wpisanem w księgi gruntowe, i aby naleŝy i z jak **najwięszã dokłãdnošciã** zostało wpisane, bo od tego zawisło ubezpieczenie własności i praw w mowie będcãcych.

Idzie także o to, aby czynności, które z tego powodu przez dotyczących WW. Ks. Rządców kościołów i Przełożonych Zgromadzeń duchownych wykonane być mają, były też rzeczywiście **wykonane w swoim czasie i z najściślejszą sumiennością**. Jakże zaś są te czynności, o tem można powziąć wiadomość z Okólnika przez c. k. Namieśtnictwo pod dniem 15. Stycznia 1877. L. 60272. do panów c. k. Starostów danego, który brzmi jak następuje:

W wielu gminach galicyjskich ukończyły już komisye hypoteczne w myśl ustawy krajowej z dnia 20. Marca 1874. D. p. k. Nr. 29. czynności przygotowawcze celem założenia ksiąg gruntowych, a mianowicie: czynności mające na celu układanie projektów nowych ksiąg gruntowych, oznaczenie pojedynczych ciał hypotecznych i stwierdzenie tytułu własności i posiadania, a sprawa założenia tych ksiąg z pierwszego swego stadyum wstąpiła w drugie. Drugie to stadyum ma na celu ostateczne sprawdzenie i uregulowanie stanu czynnego, a zarazem ułożenie stanu biernego każdego ciała hypotecznego, i opiera się na §§. 3. do 13. ust. p. z dnia 25. Lipca 1871. l. 96. D. p. p. W myśl ustawy tej c. k. Sądy krajowe wyższe we Lwowie i Krakowie wydały już cały szereg edyktów (ogłoszonych w Gazecie urzędowej,) w których na zasadzie przedsięwziętych już dochodzeń ułożone projekta uznały za nowe księgi gruntowe; a zarazem wezwały strony interesowane, ażeby w oznaczonym terminie zgłosiły najpierw możliwe sprostowania stanu czynnego, a następnie wszystkie ciężary do stanu biernego. Co się tyczy stanu czynnego sprostowania te są rzeczą stósunkowo łatwą; bo cała czynność polega na sprawdzeniu, czy tytuły własności i posiadania, które w księdze gruntowej są uwidocznione, odpowiadają rzeczywistemu stanowi rzeczy w dniu, w którym księga za otwartą uznaną została. Czynność więc tę przedsięwziąć mogą najłatwiej ci, którzy przy układaniu projektów ksiąg gruntowych, w imieniu instytutów tych już interweniowali i z rzeczywistym stanem rzeczy najlepiej są obznajomieni. Natomiast zgłoszenie wszelkich praw zastawu, służebności i ciężarów gruntowych przez instytut, które prawa te w chwili ułożenia ksiąg tych, na pojedynczych realnościach posiadają, przedstawia więcej trudności prawniczych, z którego to powodu zajmie się takowym c. k. Prokuratora Skarbu, która zresztą udzieli swej rady i pomocy w każdym przypadku, w którymby nastęrczyły się jakie wątpliwości. Stosownie do tego podwójnego celu w mowie będącego postępowania i do powyższych uwag, poleca się panu Staroście, aby niezwłocznie polecił przełożonym wszystkich pod opieką i nadzorem c. k. Urzędu stojących instytutów i fundacyj duchownych (t. j. kościołów, beneficjów, klasztorów, kongregacyj duchownych, tudzież instytutów świeckich t. j. szkolnych, naukowych, dobroczynnych, humanitarnych zakładów edukacyjnych i t. p.) swego powiatu:

I. Aby każdy, jak tylko nowe księgi hypoteczne gminy, w której odnośny instytut posiada nieruchomości, będą otwarte, o czem c. k. Prokuratora Skarbowa instytut ten w każdym wypadku zawiadomi, przeglądneły te księgi i przekonali się, czy w księgach tych realność należycie w częściach swoich składowych t. j. w parcelach i numerach jest oznaczoną i na imię właściwego instytutu jako właściciela i posiadacza zapisaną, w razie zaś dostrzeżonej pomyłki, ażeby bądź sami, bądź przez c. k. Prokuratorę Skarbu sprostowania do Sądu wnieśli.

II. Ażeby — przeglądawszy dokładnie swoje inwentarze, archiwa i t. p. oraz zbawdawszy faktyczny stan rzeczy — spisali dokładnie wszystkie prawa zastawu, służebności i ciężary gruntowe, które im do jakichkolwiek realności lub w ogóle nieruchomości w kraju znajdujących się służą, i na tych realnościach i nieruchomościach ciężą, i według dołączonego formularza sporządzony wykaz wraz z potrzebnymi dokumentami bezzwłocznie przesłali c. k. Prokuratorowi Skarbu. Zamieszczone tu pod II. polecenie, ma być jak najrychlej wykonane, nie czekając osobnego wezwania i zawiadomienia o założeniu ksiąg gruntowych w pewnych gminach, i bez względu na to, czy nieruchomość, której tyczy się zgłosić się mające prawo rzeczzone, jest już wpisana w jaką księgę gruntową nowo otworzoną lub też nie. Wspomniany właśnie wykaz ma być — jeżeli pewnemu zakładowi służą prawa do pewnej nieruchomości w kraju położonej — przedłożonym c. k. Prokuratorowi Skarbu, również bez względu na okoliczność, czy prawa te są wpisane w księgach hipotecznych obecnie istniejących lub też nie; tudzież czy względem tych praw toczą się sprawy sądowe lub nie.

III. Ażeby po otrzymanem zawiadomieniu o otworzeniu nowej księgi dla posiadłości, które dawniej stanowiły ciała hipotecznej a zarazem były obciążone wpisami na rzecz odnośnych zakładów, stojących pod opieką i nadzorem c. k. Rządu, zastępcy owych zakładów porównali stan bierny dawniejszej księgi z nową, i gdyby dostrzegli, że ciężary na rzecz tychże zakładów istniejące, nie zostały należycie przeniesione, o tem bezzwłocznie c. k. Prokuratorę Skarbu zawiadomiły. Dla uniknięcia niepotrzebnej korespondencji, zawiadomi pan Starosta przełożonych powyższych instytucji i fundacyj, że instytucja, które żadnych praw podobnych nie posiadają, nie potrzebują o braku tych praw donosić c. k. Prokuratorowi Skarbu.

Do tego okólnika dołączony jest formularz, według którego Przew. Kks. Rządcy kościołów i Przełożeni Zgromadzeń duchownych, mają **bezzwłocznie** przesłać do c. k. Prokuratorowi Skarbu wykazy, przysługujących sobie praw przeznaczonych do wpisania w nowe księgi gruntowe. Formularze te będą przez Starostwa rozdzielone między WW. Kks. Proboszczów i Przełożonych Zgromadzeń duchownych, a sporządzenie żądanych wykazów będzie ich najbliższą i najpilniejszą czynnością. Nie możemy dość usilnie zalecić Wielebnym Braciom, aby wszelkiej dołożyli pracy i staranności w sporządzaniu tych wykazów; do tego potrzeba przedewszystkiem strutynować bardzo dokładnie inwentarz i inne dokumenta, w archiwum parafialnem lub klasztorzem znajdujące się, i jakkolwiek uciążliwa będzie ta praca, należy się jej podjąć i wykonać sumiennie. Każde zaniedbanie lub niedopatrzanie, a nawet spóźnienie, mogłoby pociągnąć za sobą następstwa bardzo szkodliwe, które później może wcale nie dałyby się naprawić. Każdy beneficjat już z mocy swego stanowiska, a osobno jeszcze na mocy przysięgi przy instytucji wykonanej, w sumieniu jest obowiązany czuwać nad zachowaniem całości uposażenia, i zapobiegać możliwym jego uszczupleniom. Ciężka więc spadłaby na niego odpowiedzialność, gdyby opieszałością swoją lub lekceważeniem naraził na stratę dobro, które jest własnością kościoła, a które strzedz jest obowiązany.

Przytem zwracamy uwagę Wielebnych Braci na to, że wykazy w mowie będące mają być przesyłane **wprost do c. k. Prokuratury Skarbu**, a gdyby zachodziły jakie wątpliwości co do szczegółów, które mają być wyrażone w tychże wykazach, należy te wątpliwości przedstawić c. k. Prokuratury Skarbu i żądać od niej wyjaśnień potrzebnych.

Czynność w punkcie I. powyższego Okólnika Namiestniczego wspomniana, wprawdzie nie zaraz, lecz dopiero po otrzymaniu osobnego zawiadomienia od c. k. Prokuratury Skarbu ma być przedsięwziętą; ale już teraz musimy podnieść potrzebę jak najdokładniejszego jej wykonania, nie można bowiem poprzestać na powierzchownem tylko i pobieżnem przeglądnienu nowych ksiąg hipotecznych, gdy będą otwarte; ale trzeba będzie każdy, nawet najdrobniejszy szczegół zweryfikować, każdą liczbę lub nomenklaturę nieruchomości, jej jakość, rozległość, objętość i t. p., aby się przekonać, czy co nie zostało opuszczonem. Nie można się spuszczać w tej mierze na to, że ci, którzy układaniem owych ksiąg się trudnili, są ludzie sumienni, i rzecz, o którą idzie, lepiej od książki rozumiejący, bo i najsumienniejszemu może przytrafić się omyłka lub przeoczenie, choćby tylko dla braku miejscowych i faktycznych informacji lub też, co przy większym nawale pracy łatwo zdarzyć się może, poprostu przez nieuwagę.

W Przemysłu dnia 5. Marca 1877.

C. k. Namiestnictwo wydało pod dniem 15. Stycznia 1877, l. 60271. do pp. c. k. Starostów Okólnik następującej osnowy.:

L. 288.

„W myśl ustawy z dnia 20. Marca 1874, D. u. k. Nr. 29, względem założenia ksiąg zastępców gruntowych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem obwieszcza c. k. Sądy powiatowe, kiedy dochodzenia miejscowe w sprawie założenia ksiąg gruntowych w pojedynczych gminach katastralnych się odbędą. Ponieważ czynność ta c. k. Sądów rozciąga się także na posiadłości erekcyonalne kościelne (cerkiewne) i beneficyalne, tudzież na fundację przyłączone do kościołów (cerkwi), a dla takich posiadłości należycie umocowani zastępcy prawni przy rzeczonym dochodzeniu ustanowieni być winni, odnosiły się dotychczas c. k. Sądy powiatowe także do c. k. Prokuratury Skarbu, celem stanowienia takich zastępców. Ze względu jednak, iż umocowanie takich pełnomocników prawnych należy do zakresu działania c. k. Namiestnictwa, i c. k. Prokuratury Skarbu obwieszczenia sądowe w każdym specjalnym wypadku Władzy krajowej przedkładać musiała, poczem dopiero ustanawianie rzeczonych zastępców prawnych następywało, okazały się przy takim postępowaniu w skutek formalnego przebiegu sprawy, rozmaite niedogodności, albowiem często z powodu rozwlekłej pisaniny, wyznaczony termin sądowy tymczasem ubiegał.

Obowiązki zastępców majątku kościelnego, beneficyalnego, fundacyi, zakonów kongregacyi duchownych, przy rozprawach, względem założenia ksiąg gruntowych prowadzić się mających.

Celem uproszczenia procederu postanawia się przeto, aby w każdym specjalnym wypadku pp. Starostowie ustanawiali wzmiankowanych zastępców prawnych imieniem c. k. Namiestnictwa, jako najwyższej Władzy w kraju, czuwającej nad majątkiem zakładowym kościelnym (erekcyjnym, Kirchenvermögen), majątkiem zakładowym fundacyj istniejących

przy kościołach (cerkwiach, Stiftungsvermögen). Skoro p. Starosta otrzymasz od c. k. Sądu powiatowego wiadomość o wyznaczonym w tej sprawie terminie, będzie rzeczą p. c. k. Starosty, ustanowić zawczasu dla każdego beneficjum kościoła (cerkwi) lub osobnej fundacyj przy kościołach (cerkwiach) osobnych zastępców prawnych i takowych zaopatrzyć pełnomocnictwami, wystawionemi według dołączonego wzoru, z wezwaniem stawienia się na wyznaczonym terminie przed c. k. Komisją hipoteczną. Zarazem przesyłasz pan c. k. Starosta każdemu z ustanowionych zastępców odpis dołączonej instrukcyi, i zawiadamiasz ich, aby ściśle się zastósowali do wskazówek w tejże instrukcyi zawartych, odwołując się wreszcie do postanowień ustawy z dnia 20. Marca 1874. D. u. k. Nr. 29. i do rozporządzenia Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 18. Maja 1874. D. u. k. Nr. 43. W końcu polecisz p. c. k. Starosta rzeczonym zastępcom, aby uzyskawszy dla funduszów przez nich zastępowanych arkusze posiadania w myśl §. 27. powołanej ustawy, złożyli bezzwłocznie c. k. Namiestnictwu z czynności swoich i uzyskanych postanowień Komisji hipotecznych przed upływem terminu do wnoszenia zarzutów arkuuszom posiadania wyznaczonego — szczegółowe sprawozdanie, a to za pośrednictwem Ordynaryatu. Polecisz im p. c. k. Starosta także, żeby w każdym wątpliwym wypadku udawali się o wyjaśnienie do c. k. Prokuratorji Skarbu. Jeżeli nie zachodzą uzasadnione przeszkody, wydasz Pan umocowanie to zwykle dotyczącym proboszczom, kooperatorom, lub też tymczasowym administratorom tych instytucyj — gdyż Ci, jako najlepiej obznajomieni z faktycznemi stosunkami posiadłości erekcyjonalnych kościelnych (cerkiewnych) i beneficjalnych, tudzież posiadłości fundacyj przy kościołach (cerkwiach) istniejących, jak niemniej będąc w posiadaniu inwentarzy probostwa, dokumentów fundacyi i t. p. najłatwiej potrzebne daty przy dochodzeniu dostarczyć będą w stanie. Jeżeli wyjątkowo zajdzie potrzeba ustanowienia zastępcą innej zaufania godnej osoby, będzie obowiązkiem p. c. k. Starosty dokładnie rozważyć, czy zamianować się mający zastępcę prawny jest rzeczywiście obznajomiony z faktycznemi stosunkami posiadłości erekcyjonalnych i fundacyjnych, na którą to okoliczność szczególną uwagę zwrócić należy. Taki zastępcę prawny, winien jednak zawsze porozumieć się z dotyczącym plebanem, kapelanem i t. p., co tem łatwiej nastąpić może, ile że dochodzenie sądowe namiejscu w każdej gminie katastralnej się odbywa. Zauważa się przytem, że co do majątku nieruchomego zakonów i kongregacyj duchownych, nie zachodzi potrzeba ustanowienia osobnych zastępców prawnych, albowiem miejscowi przełożeni rzeczonych instytucyj duchownych, są według §§. 5. i 6. rozporządzenia Ministerstwa Wyznań i Sprawiedliwości z dnia 13. Czerwca 1858. D. u. p. Nr. 95., już z tytułu swego urzędu powołani i uprawnieni do zastępstwa posiadłości należących do ich zakonów lub duchownych kongregacyj. Będą oni przeto także i w tym wypadku do w mowie będącego zastępstwa uprawnionymi już z mocy ustawy, jeżeli do ich zakonu lub kongregacyi jest inkorporowane beneficjum pleno jure t. j. co do temporalistów i spirytualistów. Zawiadomisz pan Starosta o tem wszystkich przełożonych zakonów i kongregacyj duchownych swego powiatu, i przesyłasz im zarazem odpis dołączonej instrukcyi celem analogicznego zastósowania z nadmienieniem, iż w razie zachodzących wątpliwości, udać się winni o wyjaśnienie do c. k. Prokuratorji Skarbu. C. k. Namiestnictwo udaje się równocześnie do c. k. Sądów

wyższych krajowych we Lwowie i Krakowie z prośbą wydania odpowiednich zarządzeń, aby c. k. Sądy powiatowe dotyczące obwieszczenia zamiast c. k. Prokuratorji Skarbu c. k. Starostom doręczyły.“

Według tego Okólnika będą więc pp. c. k. Starostowie postanawiać do rozpraw, które z okazji zakładania ksiąg gruntowych przeprowadzane być mają, zastępców majątku kościelnego, beneficjalnego i fundacyj do Kościoła przyłączonych; na takich zastępców będą zwykle ustanawiani dotyczący WW. Kks. Proboszczowie, Administratorowie i t. p. i tylko wyjątkowo, gdzie tego okaże się potrzeba, czynność takowa będzie powierzona innym zaufania godnym osobom.

Tak jedni jak drudzy będą ją sprawować jako zastępcy prawni dotyczących kościołów, beneficjów i fundacyj, ustanowieni imieniem c. k. Namiestnictwa jako najwyższej Władzy rządzącej w kraju, której jest obowiązkiem czuwać nad majątkiem zakładowym. Zastępcy wspomnieni otrzymają egzemplarze instrukcyi, której ściśle się trzymać muszą; w razach wątpliwych mają zasięgać bezpośrednio od c. k. Prokuratorji Skarbu potrzebnych wyjaśnień, a po załatwieniu swych czynności, to jest gdy arkusze posiadania zostaną im doręczone, będą obowiązani bezzwłocznie i **przed upływem terminu** do wnoszenia zarzutów przeciw arkuszom posiadania wyznaczonego, złożyć c. k. Namiestnictwu **za Naszem pośrednictwem** szczegółowe sprawozdanie z swoich czynności i uzyskanych postanowień Komisji hipotecznych.

Sprawozdania te trzeba będzie Nam zawczasu przesyłać, nie zaś dopiero na kilka dni przed upływem terminu wspomnionego; powinno też być dokładnie i szczegółowo napisane, iżby nie było potrzeby żądania jakich uzupełnień, w przeciwnym bowiem razie nie byłoby już czasu na wniesienie zarzutów, jakieby się mogły okazać potrzebne.

Ale i w tych wyjątkowych razach, w których zastępstwo prawne będzie poruczone nie samemu plebanowi i t. p., lecz innej jakiej osobie, będzie obowiązkiem dotyczącego plebana dostarczyć temu zastępcy wszelkich informacyj potrzebnych, aby prawa kościoła, probostwa lub fundacyi należycie były ubezpieczone.

Tak więc w każdym razie hipoteczne zabezpieczenie własności i praw, które na dokładnem wpisaniu w księgi gruntowe się opiera, będzie ostatecznie zawisłe od sumiennego udziału Wieleb. Duchowieństwa. Odwołując się przeto do tego, cośmy już wspomnieli o ważności tej sprawy i o obowiązku każdego beneficjanta czuwania nad całością praw swego kościoła lub probostwa — powtórnie zalecamy wszystkim WW. Współbraciom, których to dotyczy, aby całą swą uwagę i pilność poświęcili tej mozolnej pracy, nie spuszczając się na to, że dotąd i bez tych ostrożności zostawali w spokojnem posiadaniu i wykonywaniu swych praw, bo każde, choćby najwyraźniejsze i dotąd niezakwestyonowane przez nikogo prawo, przez zaniedbanie czujności w porze właściwej może być narażone na niepowetowaną stratę. „*Jura vigilantibus sunt scripta*“ mówi dawne przysłowie prawnicze, a w biegu czasu i tak już wiele z tych praw zostało uronionych tylko przez brak czujnej na ich obronę bacności. W ten sposób kościoły i beneficja,

niegdyś hojnie uposażone, zubożały, a mogłyby i teraz na nowe szkody być narażone, gdyby nie były z szczególną dbałością strzeżone.

W Przemyślu dnia 10. Kwietnia 1877.

Maciej,
Biskup.

Z Konsystorza biskupiego o. J.

Przemyśl dnia 18. Kwietnia 1877.

Ks. Ignacy Łobos,
kanonik-kanclerz.

[dod. 3]

MACIEJ

H I R S C H L E R

Z Miłosierdzia Bożego i świętej stolicy Apostolskiej łaski,

Biskup Przemyski o. l.

ASSYSTENT TRONU PAPIEZKIEGO, HRABIA RZYMSKI,

PRAŁAT NADWORNÝ JEGO ŚWIĄTOBLIWOŚCI,

KAWALER C. K. ORDERU LEOPOLDA I T. D.

**Wszystkiemu Duchowienstwu świeckiemu i zakonnemu, tudzież
Wiernym Dyecezyi Naszej, Zdrowia i Błogosławieństwa w Panu!**

Poseł Ojca Św. Jego Excell. Arcybiskup Tessaloniceński i. p. i. Najprzew. JX. Ludwik Jakobini, odprawił tego roku wizytę w tej prowincyi kościelnej z woli Namiestnika Chrystusowego, a wskutek naszego zaproszenia, koronował dnia 8. Września obraz Matki Boga i Zbawiciela rodu ludzkiego w kościele Starowiejskim Ojców Jezuitów cudami wsławiony. Prawie szosta część dyecezyi naszej brała udział w hołdach tryumfalnych, którymi witany był i czczony Zastępca Ojca Św. podczas podróży swej do Starowiejskiej Świątyni, podczas niezwykłych prac i trudów tamże podejmowanych i w czasie przejazdu

swego do Archidyecezyi Lwowskiej. Nie mogąc dla słabego zdrowia osobiście mieć udziału w przyjmowaniu Legata Apostolskiego, myślą gorącą śledziliśmy przebieg całej owej podróży, a radując się z objawów czci składanych X. Nuncyuszowi jako dowodów przywiązania, którem Wy WW. Bracia i Synowie nasi pałacie ku Św. Stolicy Apostolskiej, z pasterską wdzięcznością ocenialiśmy wszelkie trudy i ofiary, które dla uświetnienia owego przyjęcia podjęła nie tylko Przewielebna Kapituła nasza, ale i inni kapłani z ludu wiernego rzeszami garnący się do Przedstawiciela Namiestnika Chrystusowego, przychodzącego w Imię Pańskie, niosącego krainie naszej i całemu narodowi błogosławieństwo Jego.

Dziękowaliśmy rozrzewnionem sercem Panu Bogu, że cudownymi łaskami, któremi zajaśniał obraz Bogarodzicy w kościele Starowiejskim, wybrał dyecezyą, której rządu naszej niegodności są powierzone, za jeden z głównych celów podróży Legata Apostolskiego, a dziś zwiększa się przyczyna dziękowania z okazji listu, którym Ojciec Św. przez rzezonęgo Posła swego wyraża niewymowną radość swoją i wdzięczność wszystkim, którzy w owych tryumfalnych objawach szacunku dla Jego Reprezentanta okazywanych jakkolwiek brali udział. Mając Wam ogłosić ten list Apostolski, pragniemy przygotować Was na przyjęcie tego słowa Wielkiego Papieża Piusa IX.

Oto Namiestnik Chrystusów każe Wam powiedzieć, że Go cześć okazana Przedstawicielowi Jego nader wielkiem weselem napełniła, że w tych czasach utrapień żywa wiara Wasza, szczerza pobożność i miłość do Stolicy Św. przyniosły mu ochłodę i ożywienie. Dziękuje Wam za te dowody przywiązania i błogosławi z pełności serca swego ojcowskiego tej krainie Biskupom, Duchowieństwu i wszystkiego stanu wiernym. Niedawno temu, w uroczystość jubileuszu swego biskupiego, podniósł głos swój i prawicę błogosławiącą, na utwierdzenie narodu polskiego w wierze św., dla której w większej nierównie części swojej straszliwe ponosi męki i prześladowania. Świadkiem tego dzielnice owe, w których stolice Biskupie osierocone, przemocą opuszczone, kapłani z wiernymi w więzieniach lub na wygnaniu o chlebie tułaczym. Głos ów jak trąba Archanielska zabrzmiał nad ziemią mogił i krzyżów, siłą nadludzką, przeniknął kraty więzienne, zaleciał do pustyń i podziemiów Sybirskich, a nas od których ręka Monarchy odwraca pociski gotowane przez wrogów Boga, kościoła i państwa, napełniły tem większą ku Zastępcy Chrystusowemu miłością. Skoro się tedy rozeszła wieść o zamierzonej podróży Legata Jego do kraju naszego, jakby iskrą elektryczną, zaprawdę silniejszą od niej, bo prądem wiary i miłości drgnęły wszystkich serca, i nad wszelkie oczekiwanie zjednoczyły się w tej sprawie, dla godnego powitania X. Nuncyusza. I zaprawdę w Jego Osobie podziękował naród Ojcu Św. za owe słowa dziejowej potęgi, za owe błogosławieństwa, przed których mocą niebieską wierni się korzą, a drżą i trętwieją nieprzyjaciele. Ale dobry Pasterz pasterzów i owieczek, najmiłościwszy Pius IX., nie mógł bez odpowiedzi zostawić objawów wdzięczności przez dzieci swoje u stóp Posła Jego złożonych. Wydał tedy do Niego polecenie, które brzmi następnie:

PIUS PP. IX.

Wielebny Bracie, Zdrowia, i Apostolskie Błogosławieństwo!

My, którzy w tak trudnem i groźnem położeniu spraw religijnych, nic miłszego i droższego nie mamy nad stałość narodów w wierze, i dobrowolne a publiczne tejsze objawy, przedziwnie zostaliśmy ożywieni listem Twoim Wielebny Bracie, którym słowy malujesz raczej niż opisujesz oznaki czci w Twojej osobie, — podczas zwiedzania Galicyi — tej Stolicy Piotrowej oddawane — listem, w którym i pojedyncze miejscowości i szczegóły faktów wymieniasz, i o każdym z biskupów i kleru, szlachty i ludu, którzy owe świetne złożyli pobożności dowody donosisz. Radość naszą powiększa nadto przychylność, którą podnosisz, władz państwowych dla uczuć katolików. Znać w tem ich należyty dla religii narodu szacunek i świadectwo ich słusznego zapatrywania, że względy okazywane religii katolickiej, gdzie ona się krzewi, ujmują lud, i na wielki pożytek państwa wychodzą, do którego pomyślności zgoda władzy kościelnej ze świecką najskuteczniej się przyczynia. Wypadkiem podróży Twojej nader zadowoleni i wspaniała ową naszej religii świętej chwałą rozradowani, pragnęlibyśmy nietylko wszystkim w ogolności, ale i z osobna każdemu z biskupów i kleru świeckiego i zakonnego obrządku ruskiego, łacińskiego i ormiańskiego, uniwersytetom i każdej pobożnej korporacyi, a wreszcie każdemu z panów i każdemu z ludu oświadczyć nasze wesele ojcowskie, życzliwość i serdeczną wdzięczność naszą. Lecz skoro to niemożliwe, polecamy Ci Wielebny Bracie, abyś według przemożenia w sposób jak najlepszy, uczucia nasze wszystkim objawił. I tak oznajmij Wielebnym Braciom (Arcybiskupom) Lwowskim, ruskiemu, łacińskiemu i ormijańskiemu, Przemyskim (Biskupom) łacińskiemu i ruskiemu, jak również wikaryuszowi Apostolskiemu w Krakowie, przyjemność nam sprawioną z jednomyślnej wszystkich czci i miłości ku tej Św. Stolicy tak okazałe objawionych. Pocięcha owa stała się tem większą dla publicznego świadectwa, jakim Lwowski i Przemyski Biskupi ruscy i ich duchowieństwo miłość swą chwalebnią dla Unii św. stwierdzić pragnęli, wymownie wyznając nietylko obecne swe przywiązanie, lecz i szlachetne postanowienie troskliwego pielęgnowania drogich węzłów wiary i posłuszeństwa któremi z najwyższą Głową kościoła są połączeni. Co gdy z jednej strony jest bez wątpienia wyrazem wdzięczności za nasze trudy ojcowskie dla nich ponoszone, to z drugiej oraz jest zakładem ich stałości wśród niebezpieczeństw, z dniem każdym wzrastających, w których bez wątpienia wspierać ich nieprzestaniemy.

I zaiste jak wysoce ta szczęśliwa i zupełna jednomyślność wszystkich na chwałę katolickiej jedności cenioną być winna, najjaśniej się okazało w hołdach Tobie jako Nuncyuszowi Naszemu Apostolskiemu oddawanych, w tłumnem garnieniu się do Ciebie wszelkiego ludu obrządków rozmaitych, w powitaniach biskupów i duchowieństwa, w nieustannej assystencyi szlachty, w oklaskach, w uctwach powitalnych i w miast i domów oświeceniu.

Że zaś to wszystko z istic religijnego pochodziło uczucia, dowodem tego Starowiejska świątynia podczas uroczystości Bogarodzicy, gdzie nie wiedziałaś — jak mówisz — co bar-

dziej podziwiać, czy mnóstwo płynącego zewsząd ludu, czy żarliwość w słuchaniu słowa Bożego, czy najpobożniejsze usposobienie umysłów w odbywaniu nabożeństw świętych, czy tak niezmiernie długim wstrzymywaniem się od pokarmu niezmnieszone pragnienie Sakramentów, któremu nawet stu kapłanów wydołać nie mogło, czyli wreszcie ową najdoskonalszą różnych obrządków zgodność, która we wszystkim jaśniała.

Zaiste, zawsze to przedniejszą chwałą Polski było, zachowanie całości wiary i zupełne oddanie się Stolicy Piotrowej, z kąd jak niegdyś za błogosławieństwem Bożem cześć i wzrost brała, tak dzisiaj w przeciwnościach otrzymuje z Niebios meztwo niedoli swojej odpowiednie.

Więszujemy więc Tobie, żeś tak wielką świętej religii naszej chwałę mógł z blizka oglądać, a więcej jeszcze dla tego, żeś dla poparcia spraw tej religii posłany, nie tylko pontyfikalne nabożeństwa sprawować za swój obowiązek uważał, lecz często także dla duchownej pomocy, udzielał Sakramentów bez względu na niewygody i słabe zdrowie Twoje, a zwłaszcza gdyś w zastępstwie chorego i niedomagającego biskupa licznych wiernych wśród deszczu nawet bierzmował.

Niech Bóg błogosławi tej krainie, niech błogosławi jej Pasterzom, błogosławi duchowieństwu i narodowi, wzmocni ich wiarę, ustali zgodę, podniesie siły śród przeciwności i wszystkich niebieskimi dary swemi opatrzy!

Wszystkim zaś a mianowicie tym, którzy dla siebie naszego błogosławieństwa żądali, niech będzie zadatkiem łaski niebieskiej Apostolskie błogosławieństwo, którego Tobie Wielebny Bracie, pojedynczym biskupom Galicyjskim, i wszystkiemu ich duchowieństwu i ludowi najmiłościwiej udzielamy.

Dan w Rzymie u Ś. Piotra dnia 8. Listopada 1877. Papieżstwa Naszego roku trzydziestego drugiego.

PIUS PP. IX.

Pius PP. IX.

Venerabilis Frater, Salutem & Apostolicam Benedictionem. Qui, in tam perplexa ac trepida religiosarum rerum conditione, nihil jucundius habemus nihilque pretiosus constantia fidei in populis, liberisque & publicis ejus significationibus, mirifice recreati fuimus ab epistola tua, Venerabilis Frater, qua graphice pictos exhibebas, potius quam descriptos, honores huic Petri Sedi delatos, in te Nos referente, dum Galliciam lustrabas, & qua singula commemorabas loca et peculiaria factorum adjuncta unumquemque recensens e Præsulibus, Clero, Proceribus, populo qui splendida ista ediderunt devotionis testimonia. Quod sane gaudium Nostrum cumulatam præterea fuit a propensa, quam commendasti, voluntate civilium auctoritatum erga catholicorum studia, siquidem id & debi-

tam religioni populi observantiam in illis testatur, & docet, sapienter ipsas existimare favorem religioni catholicæ impensum, ubi ipsa viget, demulcere populum, & in magnum cedere publicæ rei emolumentum, cujus prosperitati concordia sacræ civilisque potestatis summopere conferunt. Eventu suavissime affecti, & præclara ista religionis nostræ sanctissimæ gloria delectati, non universis dumtaxat, sed & singulis, sive e sacris Pastoribus, sive e clero sæculari & regulari Rutheno, Latino, Armeno, sive ex universitatibus piisque consociationibus, sive e Proceribus & populo testari desideravisse, paternam lætitiā, gratulationes ac pergratos animi Nostri sensus. At quoniam id fieri nequit, desiderium Nostrium tibi, Vblis Frater, committimus, ut aptiore, qua poteris ratione, quod sentimus universis patefacere valeas. Leopoliensibus itaque Venerabilibus Fratribus Rutheno, Latino & Armeno, nec non Premisliensibus Latino & Rutheno, simulque Vicario Apostolico Cracoviensi signifi- cā jucunditatem Nobis partam ab unanimi omnium obsequio & amore erga Sanctam hanc Sedem, tam luculenter prodito, & auctam etiam a publico testimonio, quo studium istud præclarissimum conjunctionis cum Nobis asserere voluerunt Leopoliensis & Premisliensis Rutheni Præsules eorumque Clerus, non modo præsentem devotionem suam diserte declarantes, sed nobile propositum aperientes custodiendi sedulo pretiosum fidei & obedientiæ vinculum, quo supremo Ecclesiæ Capiti devinciuntur. Quod sane dum piam præfert caritatis vicem Nobis relatam pro paternis, quas iis impendimus curis; futuræ simul eorum constantiæ pignus exhibet inter increbrescentia quotidie pericula, in quibus Nos certe eis opem ferre non cessabimus. Et hic quidem felix perfectusque consensus omnium, quanti faciendus sit in unitatis catholicæ decus, clarissime patuit in honoribus tibi, veluti Nuntio Nostro Aplico, delatis per confertissimam & unanimum populi diversorum rituum ad te confluentis undique frequentiam, per occursum Epporum & Cleri, per jugem Procerum assectationem, per plausus, per salutationes conviviales, per nocturnas ædium & urbium illustrationes. Et hæc omnia a religioso reapse sensu processisse demonstravit Staraviesense Sanctuarium in Deiparæ solemnibus, in quibus nescias, quid magis mireris, an confluentium undique populorum frequentiam, an divini verbi audiendi studium, an religiosissimam animorum comparisonem in sacris exercitiis obeundis, an impensum sacramentorum desiderium ne ipsa quidem diuturna media dejectum, cui centum sacerdotes satisfacere nequibant, an demum prefectissimam illam diversorum rituum in re peragenda concordiam, quæ in caeteris omnibus significationibus eluxerat. Semper equidem præcipua Poloniæ laus fuit integritas fidei ac absoluta huic Petri Sedi devotio, unde benedicente Deo, decus et incrementa sibi alias accepisse meminit, & nunc in adversis virtutem calamitati parem caelitus sibi largiri experitur. Gratulamur itaque tibi, quod tantam religionis nostræ sanctissimæ gloriam cominus aspicere potueris, sed magis etiam gratulamur, quod ad ejusdem religionis negotia fovenda provehendaque missus, non pontificalia tantum solemnibus tibi celebranda duxeris, sed sæpe quoque prospiciendum animabus per sacramentorum administrationem, posthabito quovis incomodo & ipsius valetudinis discrimine; præsertim ubi affecto & laboranti Eppo sub pluvio cælo succedens confertissimis fidelibus sacram contulisti confirmationem. Benedicat Deus isti regioni, benedicat sacris ejus Pastoribus, benedicat Clero populoque, con-

firmet eorum fidem, foveat concordiam, vires sustentet inter difficultates universosque supernis augeat muneribus suis. Sit autem omnibus & iis nominatim, qui se a Nobis benedici postularunt, cœlestis favoris auspex Aplica Benedictio, quam tibi, Vblis Frater singulis Galliciae Præsulibus totique Clero eorum & populo peramanter impertimus.

Datum Romæ apud S. Petrum die 8. Novembris 1877. Pontificatus Nostri
anno tricesimo secundo.

PIUS PP. IX.

Wzywamy WW. Rządców kościołów, ażeby powyższy List Pasterski z Listem Ojca Św. w najbliższą Niedzielę albo Święto z ambon ogłosili ludowi wiernemu z wezwaniem, do tem gorętszych modłów na intencję Ojca Św. i za utrapiony kościół św.

Dan w Przemyślu 20. Listopada 1877.

Maciej,
Biskup m. p.